

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De dono correspondente iustitiæ, scilicet de pietate. Quæstio 121.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

ens prædicatur de substantia, & accidente. Epijkia ergo est pars iustitiæ communiter dictæ, tamquam iustitia quædam existens, vt Philoso. dicit in * 5. Eth. * c. 10. 1. 5. Vnde patet, quod epijkia est pars subiectiua iustitiæ. Et de ea iustitia dicitur per prius quam de legali. Nam legalis iustitia dirigitur secundum epijkiam. Vnde epijkia est quasi superior regula humanorum actuum.

Ad primum ergo dicendum, quod epijkia correspondet propriè iustitiæ legali, & quodammodo continetur sub ea, & quodammodo excedit eam. Si enim iustitia legalis dicatur, quæ obtemperat legi, siue quantum ad verba legis, siue quantum ad intentionem legislatoris, quæ potior est: sic epijkia est pars potior legalis iustitiæ. Si verò iustitia legalis dicatur solum, quæ obtemperat legi secundum verba legis, sic epijkia non est pars legalis iustitiæ: sed est pars iustitiæ communiter dictæ, diuisa contra iustitiam legalem, sicut excedens ipsam.

Ad secundum dicendum, quod sicut Philosophus dicit in 5. * Ethic. epijkia est melior quadam iustitia, scilicet legali, quæ obseruat verba legis. Quia tamen & ipsa est iustitia quædam, non est melior omni iustitia. *Ibid.*

Ad tertium dicendum, quod ad epijkiam pertinet aliquid moderari, scilicet obseruantiam verborum legis. Sed modestia quæ ponitur pars temperantiæ, moderatur exteriorem hominis vitam: puta, in incessu vel habitu, vel alijs huiusmodi. Potest tamen esse, quod nomen epijkie apud Græcos per quamdam similitudinem transferatur ad omnes moderationes.

QVÆST. CXXI.

De Pietate, in duos articulos diuisa.

Deinde considerandum est de dono correspondente iustitiæ, scilicet de pietate.

¶ Et circa hoc queruntur duo.

¶ Primo, vtum sit donum Spiritus sancti?

V u 2 ¶ Se-

ARTIC. I.

Virum pietas sit donum?

609
3. dis. 43. ¶ AD primum sic proceditur. Videtur, quod pietas
¶ 3. ar. 2. non sit donum. Dona enim à virtutibus differunt,
¶ 1. ut supra habitum * est. Sed pietas est quædam virtus,
* 1. 2. q. ut supra dictum * est. Ergo pietas non est donum.
68. a. 1. ¶ 2. Præterea, Dona excellentiora sunt virtutibus,
* q. 101. maximè moralibus, ut supra habitum * est. Sed in eis
¶ 3. partes iustitiæ religio est potior pietate. Si ergo ali-
* 1. 2. q. qua pars iustitiæ debeat poni donum, videtur quod
68. ar. 8. magis religio debeat esse donum, quàm pietas.

¶ 3. Præterea, Dona manent in patria, & actus
Ibid. a. 6. donorum, ut supra habitum * est. Sed actus pietatis
non potest manere in patria. Dicit enim Gregor. in 1.
¶ c. 32 pa. Moral. † quod pietas, cordis viscera, misericordiæ o-
¶ 1. ar. 3. peribus replet. Et sic non erit in patria, ubi nulla erit
¶ 68. ar. 8. miseria. Ergo pietas non est donum.

SED contra est, quod Isaïa 11. ponitur inter dona.

RESpondeo dicendum, quod sicut supra
1. 2. q. 69. dictum * est, dona Spiritus sancti sunt quædam habi-
¶ 1. c. 3. tuales animæ dispositiones, quibus est promptè mobi-
lis à Spiritu sancto. Inter cætera autem movet nos Spi-
ritus sanctus ad hoc, quod affectum quemdam filia-
lem habeamus ad Deum: secundum illud Rom 8. Ac-
cepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clama-
mus, abba pater. Et quia ad pietatem propriè pertinet
officium, & cultum patri exhibere, consequens est
quod pietas, secundum quam cultum, & officium ex-
hibemus Deo, ut patri, per instinctum Spiritus sancti,
sit Spiritus sancti donum.

Ad primum ergo dicendum, quod pietas, quæ ex-
hibet patri carnali officium, & cultum, est virtus.
Sed pietas, quæ est donum, hoc exhibet Deo, ut
patri.

Ad secundum dicendum, quod exhibere cultum
Deo ut creatori, quod facit religio, est excellentius,
quàm

quàm exhibere cultum patri carnali, quod facit pietas, quæ est virtus. Sed exhibere cultum Deo, ut patri, est adhuc excellentius, quam exhibere cultum Deo, ut creatori, & domino. Unde religio est potior pietate virtute: sed pietas secundum quod est donum, est potior religione.

Ad tertium dicendum, quod sicut per pietatem, quæ est virtus, exhibet homo officium, & cultum non solum patri carnali, sed etiam omnibus sanguine iunctis, secundum quod pertinent ad patrem; ita etiam pietas, secundum quod est donum, non solum exhibet cultum, & officium Deo, sed etiam omnibus hominibus, in quantum pertinent ad Deum. Et propter hoc ad ipsam pertinet honorare sanctos, non contradicere scripturæ siue intellectæ, siue non intellectæ, sicut Augustinus dicit * in secundo de Doctr. Christi. Ipsa etiam ex consequenti subuenit in miseria constitutis. Et quamvis iste actus non habeat locum in patria, præcipue post diem iudicij, habebit tamen locum præcipuus actus eius, qui est reuereri Deum, affectu filiali: quod præcipue tunc erit, secundum illud Sapient. quinto, Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei. Erit etiam mutua honoratio sanctorum ad inuicem. Nunc autem ante diem iudicij miserentur sancti etiam eorum qui in statu huius miserie viuunt.

* ca. 7. in prin. s. 3.

ARTIC. II.

Utrum dono pietatis respondeat secunda beatitudo, scilicet, Beati mites?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod dono pietatis non respondeat secunda beatitudo, scilicet, Beati mites. Pietas enim est donum respondens iustitiæ, ad quam magis pertinet quarta beatitudo, scilicet, Beati, qui esuriunt, & sitiunt iustitiam. Vel etiam quinta beatitudo, videlicet, Beati misericordes: quia, ut dictum * est, opera misericordie pertinent ad pietatem. Non ergo secunda beatitudo pertinet ad donum pietatis.

610

Sup. q. 83
a. 9 ad 3.
1. 2. q. 69.
a. 3. ad 3.
Et 2. dis.
34. q. 1. a.
4. co. fin.
9. ar. 6.
corp. Et
Matth. 5.
co. 7.
* a. 2. ar.

Vu 3 9 a Pra-

¶ 2 Præterea, Donum pietatis dirigitur dono scientiæ, quod adiungitur in connumeratione donorum, Isa. 11. Ad idem autem se extendunt dirigens, & exequens. Cùm ergo ad scientiam pertineat tertiâ beatitudo, scilicet, Beati qui lugent: videtur quòd non pertineat ad pietatem secunda beatitudo.

¶ 3 Præterea, Fructus respondent beatitudinibus, & donis, vt supra habitū * est. Sed inter fructus bonitas, & benignitas magis videntur conuenire cum pietate, quàm mansuetudo, quæ pertinet ad mititatem. Ergo secunda beatitudo non respondet dono pietatis.

li. 1. c. 1. ante me. so. 4. SED contra est, quod Aug. * dicit in lib. de ferm. Domini in monte, Pietas congruit mitibus.

RESPONDEO dicendum, quòd in adaptatione beatitudinum ad dona, duplex conuenientia potest attendi. Vna quidem secundum rationem ordinis, quam videtur Aug. * fuisse secutus. Vnde primam beatitudinem attribuit infimo dono, scilicet timoris: secundam autem, scilicet, Beati mires, attribuit pietati. Et sic de alijs. Alia conuenientia potest attendi secundum propriam rationem doni, & beatitudinis. Et secundum hoc oporteret adaptare beatitudines donis secundum obiecta, & actus. Et ita pietati magis responderet quarta, & quinta beatitudo, quàm secunda. Secunda tamen beatitudo habet aliquam conuenientiam cum pietate: in quantum scilicet per mansuetudinem tolluntur impedimenta actuum pietatis. Et per hoc patet responsio Ad primum.

Ad secundum dicendum, quòd secundum proprietatem beatitudinum, & donorum, oportet quòd eadem beatitudo respondeat scientiæ, & pietati. Sed secundum rationem ordinis, diuersæ beatitudines eis adaptantur, obseruata tamen aliquali conuenientia, vt supra dictum * est.

In cor. 2. Ad tertium dicendum, quòd bonitas, & benignitas in fructibus, directè attribui possunt pietati. Mansuetudo autem indirectè, in quantum tollit impedimenta actuum pietatis, vt dictum * est.

Ibid.

QVÆST.